

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:3082

av **Isabella Hökmark (M)**

Skatteutjämning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en förändring av skatteutjämningsystemet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Nuvarande skatteutjämningsystem slår hårt mot inkomsttagare i kommuner som betalar in i systemet. Framförallt låg- och medelinkomsttagare drabbas av att de med samma löner som löntagare i andra kommuner, får betala en högre skatt än de annars hade gjort. Från 2016 ökades utgifterna ytterligare för de kommuner som bidrar till utjämnings-systemet. Både genom en direkt utökning av inkomstsystemet och genom att man drog tillbaka det införandebidrag som fanns i systemet. Kommuner som håller igen på sina egna utgifter får därmed i växande utsträckning finansiera utgifter som de själva inte anser sig ha råd med eller vill prioritera. Kommuner som väljer att prioritera driften av förskola, skola och äldreomsorg får finansiera helt andra utgifter i andra kommuner som man själva avvisar för att kunna prioritera äldre och elever.

Det är en underminering av det kommunala självstyret som nu cementeras. I grunden motverkar det kommunalt ansvarstagande, prioriteringar av de viktigaste utgifterna och den sysselsättning som följer av kommunalt ansvarstagande och återhållsamhet med medborgarnas inkomster. Regeringen motverkar genom sina förslag till ytterligare utjämning mellan kommuner effektiv kommunal verksamhet och goda välfärdstjänster.

Den förstärkta överföringen av pengar mellan olika kommuner slår ytterligare mot löntagare med normala inkomster. De betalar ofta mer för sitt boende i storstads-kommuner trots att de i stort sett har samma inkomster som löntagare i andra delar av landet. De får nu betala högre skatt för att finansiera verksamheter som kanske inte erbjuds i den egna kommunen, eller inte präglas av lika höga utgifter. Det kan vara allt från badhallar till idrottsanläggningar eller kommunala skrytbyggen. Det innebär att de som bor i dessa kommuner, med samma inkomster som löntagare i andra kommuner, får betala mer skatt för verksamhet de inte får någon del av. Det är orättfärdigt.

Skatteutjämningsystemet som är tänkt att garantera de offentliga välfärdstjänsterna i hela landet motverkar därmed sitt syfte. Kommuner som framgångsrikt sköter sina verksamheter och sin ekonomi missgynnas och drivkraften till att öka sysselsättning och ekonomisk tillväxt i kommunen undermineras. Effekten av utjämningsen blir en hämmad utveckling.

Att det finns ett behov av utjämningsen mellan kommuner och även landsting för att garantera de offentliga välfärdstjänsterna är alla överens om. Men det är helt orimligt med ett system som på ett så tydligt sätt motverkar tillväxt och utveckling. En kommun som arbetar för att öka sin ekonomiska tillväxt tjänar idag inget på en sådan utveckling då kommunen måste lämna ifrån sig mer i utjämningskatt än vad man får in i skatteintäkter.

När det gäller utjämningsen mellan landstingen är Stockholms läns landsting det enda landstinget som betalar till systemet och står för över hälften av de statliga skatteinkomsterna, samtidigt som Stockholms läns landsting har den högsta landstingskatten.

Det innebär att en normalinkomsttagare i Stockholms län, med dyrare levnads-kostnader generellt, inte minst vad gäller boende, dessutom tvingas betala en högre skatt än motsvarande normalinkomsttagare i andra delar av Sverige. Polisen eller sjuksköterskan i Stockholms län får en högre skatt bara för att den ska räcka till att subventionera kommunala utgifter i andra delar av Sverige där landstingskatten är lägre. Deras kolleger i andra landsting får lägre skatt tack vare att de med samma lön får betala en högre skatt, inte för att de offentliga utgifterna är högre i Stockholms läns landsting utan för att de i andra landsting är högre än vad skatteintäkterna egentligen tillåter.

Motsvarande gäller de inkomsttagare som bor i de kommuner som betalar in till utjämningsystemet. Effekterna för dem som i Stockholms län bor i nettobetalande kommuner är än större. De bestraffas för att de bor i fel kommun och fel landsting. Det är ett orättfärdigt system för utjämningsen mellan landets kommuner och landsting. De får betala högre skatt för att kolleger och löntagare med samma lön som de ska betala lägre skatt samtidigt som de får finansiera offentliga utgiftsprojekt som inte ryms inom deras egna kommuners utgiftsprioriteringar. Det är ett orättfärdigt utjämningsystem som drabbar människor beroende på var de bor och inte beroende på inkomst.

Stockholms län står för drygt 20 procent av Sveriges befolkning med över 50 procent av de statliga direkta skatterna och 21 procent av BNP. Stockholm är en av Europas mest snabbväxande städer och inom de närmaste tio åren räknar man med en ökning på runt 350 000 invånare. Denna befolkningsökning ställer mycket stora krav på bostadsbyggande, infrastruktur och skola, vård och omsorg.

Den översyn som tidigare gjorts av skatteutjämningsystemet och som överlämnades i april 2011 (SOU 2011:39) tog inte hänsyn till de uppdrag som gavs, att utreda alternativa metoder för inkomstutjämningsen i syfte att identifiera tillväxthämmande metoder. Problematiken kring tillväxthämmande effekter tas inte upp. Istället föreslås en utökad inkomst- och kostnadsutjämningsen där den största negativa förändringen för en enskild kommun skulle innebära 1 700 kronor per invånare, och för den kommun som mottar pengarna innebär den största positiva förändringen 2 500 kronor per invånare. Förslaget kommer att bidra till ytterligare börda för de kommuner som redan bidrar mest till systemet. Stockholm som tillväxtmotor för hela vårt land drabbas redan nu extra hårt av dagens utformning av skatteutjämningsystemet och genom det förslag som föreslås (SOU 2011:39) blir Stockholm en ännu större förlorare. Istället för att premiera tillväxt, företagande och inflyttning så motverkas detta.

Med en fortsatt rekordinflyttning till Stockholm är det mycket oroväckande att flera kommuner uppger att de förlorar ekonomiskt på en befolkningsökning i dagens skattesystem. Nära 7 av 10 kommuner i Stockholm uppger att systemet dämpar deras bostadsbyggande, detta samtidigt som behovet av bostadsbyggande är större än någonsin, just i Stockholmsområdet. Detta är mycket allvarsamt redan idag då bostadssituationen i länet är mycket pressad. Det står i direkt strid med behovet av att bygga fler bostäder i Sverige och där människor väljer att bo.

Den lösning som är den rimliga är att staten tar det fulla ansvaret för utjämningen för såväl kommuner som landsting. Staten står redan idag för ca 95 procent av finansieringen och rimligen bör staten stå för 100 procent för att på så sätt premiera tillväxt och utveckling och inte som idag ställa kommuner eller landsting mot varandra.

Systemet är tillväxthämmande för de kommuner och landsting som får ett alltför generöst bidrag samtidigt som det är tillväxthämmande för Stockholms län som tvingas till högre skatter och lägre offentliga investeringar för att ge bort en viktig inkomst som skulle ha kunnat investeras för ännu bättre tillväxt.

Skatteutjämningen bör för såväl kommuner som landsting på sikt fullt ut finansieras av staten.

Isabella Hökmark (M)